

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ТА ПРИВАТНЕ ПРАВО

Грозова М.В.

магістр,

Науковий керівник: Краснікова О.В.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний університет «Одеська морська академія»

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ІНСПЕКТОРІВ КОНТРОЛЮ ДЕРЖАВИ ПОРТУ

На офіційному сайті Міжнародної морської організації закріплене наступне поняття контролю держави порту – це інспекція іноземних суден в національних портах для перевірки того, що стан судна та його обладнання відповідає вимогам міжнародних правил та судно експлуатується відповідно до цих правил, а також, що на судні є укомплектований екіпаж [1]. Правовою базою для такого контролю є міжнародні конвенції Міжнародної морської організації.

Вагомий вклад у процес контролю суден в портах вносять саме інспектори, які виконують свої обов'язки відповідно до вимог міжнародних актів та національного законодавства держави порту.

Національним законодавством України встановлено, що інспектор контролю держави-порту – це державний інспектор Морської адміністрації, якого атестовано в установленому порядку для здійснення контролю за дотриманням на іноземних судах міжнародних конвенцій України [2]. Слід вказати, що саме такий контроль, який здійснюється шляхом реалізації своїх повноважень інспекторами контролю держави порту відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки мореплавства та вносить вагомий вклад у боротьбу з субстандартним судноплаством. Саме це обумовлює важливість діяльності таких інспекторів та пояснює зміст кваліфікаційних вимог, що висуваються до них.

У Керівництві по проведенню перевірок інспекторами контролю держави порту відповідно до Конвенції 2006 року про працю в морському судноплаванні вказано, що інспектор контролю повинен мати: стаж роботи не менше одного року в якості державного інспектора, що виконує функції щодо інспектування суден або в якості

стажера інспектора контролю держави порту; повну вищу освіту, кваліфікацію однієї з морських суднових спеціальностей; диплом капітана чи старшого помічника на суднах з певною валовою місткістю та загальний стаж роботи не менш ніж п'ять років [3, с. 18–20].

Такий інспектор повинен мати еквівалентну кваліфікацію, яка пов'язана з експлуатацією морських суден, також інспектор повинен володіти англійською мовою на достатньому рівні. Та це зумовлено не тільки тим, що рівень володіння іноземною мовою потрібен для повного розуміння з капітаном та екіпажем іноземного судна, але й для правильного складання актів, потрібних при здійсненні перевірки. І, звісно, інспектор контролю держави порту повинен знати вимоги відповідних міжнародних договорів України.

Капітан та офіцери судна, яке перевіряється, повинні пам'ятати, що інспектора контролю держави порту – це висококваліфіковані спеціалісти, тому що вони володіють великою базою знань та практики, оскільки багато з них – це колишні моряки.

Інспекторів на практиці слід поділити за спеціалізацією щодо перевірки окремих видів суден – навалювальне судно, танкер, пасажирське судно та інші. Таке розмежування пояснюється тим, що «колишній» моряк – а нині інспектор, маючи практику роботи на певному виді судна, знає особливості судових операцій та робіт.

Однак не всі інспектори мають практику роботи у морі та не є колишніми моряками. Але це не свідчить про їх менший рівень кваліфікації. Вони мають володіти спеціальністю близькою до мореплавства (наприклад, з технології судноремонту, з експлуатації судових механізмів) та мати певний практичний досвід роботи з суднами.

Окрім загального кваліфікаційного рівня інспектора контролю держави порту для них вимагається і спеціальна підготовка. Вона направлена на вивчення усіх міжнародних договорів, якими інспектори керуються під час інспектування іноземного судна. Така підготовка полягає у вивченні структури та змісту документа, у знанні меж його застосування, строків дії та характеру вимог, які застосовуються до судна під час перевірки. Оскільки конвенційні вимоги безперервно удосконалюються (коригуються, доповнюються, розвиваються), то для інспекторів влаштовуються періодичні семінари для того, щоб їх спеціальна підготовка відповідала рівню сучасності.

Знання інспектора конвенційних вимог щодо судна завжди глибше і ширше аналогічних знань, навіть вельми досвідчених офіцерів на судні, яке перевіряється.

Особи, які залучені інспекторами для допомоги, як правило, є фахівцями вузького профілю (наприклад, в області конструктивної міцності, в області радіоелектроніки і тому подібне). Найчастіше фахівці цієї категорії вербуються з кваліфікаційних товариств, сюрвейерних компаній. Всі вони мають великий досвід в обстеженні суден і швидко виявляють «слабкі» місця на судні. По суті справи, вони є експертами і їх висновки інспектори використовують в своїх оцінках щодо інспектованих суден.

Професійні якості та знання інспектора контролю держави порту потребують постійного удосконалення та збагачення. Саме тому наголошується на важливості проведення семінарів для інспектора контролю держави порту, які передбачають підвищення кваліфікації інспекторів. Паризький Меморандум про взаєморозуміння щодо контролю держави порту вказує на обов'язковість проведення зазначених семінарів. Їх проведення покладено на спеціально створений Комітет, який повинен сприяти всіма необхідними засобами узгодженню процедур практики, що відносяться до інспектування, усуненню недоліків, практики щодо затримання суден [4]. Але періодичність їх проведення та зміст семінарів не відображаються у жодному документі.

Отже, контроль держави порту виступає ефективним інструментом забезпечення дотримання вимог міжнародних двосторонніх та багатосторонніх договорів відносно безпеки мореплавства та боротьби з «субстандартними» суднами. На сьогоднішній день зазначений контроль за безпекою на морських торгових судах, які заходять в територіальні води і в порт, та контроль за збереженням навколишнього середовища здійснюють професійні інспектори, які акредитовані державою порту. Тобто, інспектори – є основними реалізаторами контролю, який зазначений як у національному праві, так і у міжнародних документах, зокрема в меморандумах про взаєморозуміння щодо контролю держави порту. Саме це робить важливим роль інспекторів у механізмі контролю у морському праві.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт IMO. URL: <https://www.imo.org/en/OurWork/MSAS/Pages/PortStateControl.aspx>

2. Про затвердження Правил контролю суден з метою забезпечення безпеки мореплавства : Наказ Міністерства транспорту України від 17.07.2003 № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0353-04#Text>

3. Рекомендации по проведению проверок инспекторами контроля государства порта в соответствии с Конвенцией 2006 года о труде в морском судоходстве. /Группа технической поддержки по вопросам достойного труда и Бюро МОТ для стран Восточной Европы и Центральной Азии. Москва : МОТ, 2010. xiv, 86 с.

4. Парижский меморандум про взаєморозуміння щодо контролю державою порту від 01 липня 1982 року. URL: http://docs.yasinskiy.net/books/others/paris_memorandum.pdf

Ковальчук В.І.

студентка,

Науковий керівник: Киричук А.С.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦІВ

На сьогоднішній день, для багатьох країн, у тому числі й України, дедалі актуальнішою стає проблема біженців. Така ситуація, в першу чергу, зумовлена нестабільністю політичних режимів, воєнними діями, економічними проблемами, систематичними та масовими порушеннями прав людини, стихійним лихом тощо. Забезпечення прав людини для таких осіб – одне із найскладніших питань, що постало сьогодні перед світовим співтовариством, що, безумовно, посилює увагу до визначення їх правового статусу в міжнародному праві.

Дослідженням правових питань урегулювання статусу біженців присвятили роботи такі вчені, як О.В. Дерманська, В.В. Євдокимов, Р.А. Калюжний, І.П. Прокопенко, В.І. Тимчик, Г.С. Чуєнко, К.В. Шиманська, Н.М. Грабар, І.Г. Ковалишина, О.Л. Копиленко, Ю.І. Римаренко, Ю.М. Тодика, О.Ф. Фрицький, В.О. Малиновська, М.О. Шульга, С.Б. Чехович, О.І. Безпалова та інші. Водночас ці та інші дослідження не вичерпують всієї проблематики правового регулювання статусу біженців, неповно розкривають його зміст, залишаючи поза увагою низку важливих на сьогодні питань.